

Короткий огляд ситуації - Березень 2024

ХІД БОЙОВИХ ДІЙ

- **Російська армія продовжує наступальні дії в Донецькій, Запорізькій та Харківській областях.** Зі свого боку, українська армія продовжує обстрілювати російські військові об'єкти та нафтопереробні потужності в Криму, а також на інших окупованих територіях України та на прикордонних територіях РФ. У березні було [ушкоджено](#) розвідувальний корабель "Іван Хурс" та великі десантні кораблі "Ямал" та "Азов", знищено патрульний корабель "Сергій Котов". Це дозволяє суттєво обмежити спроможності Росії щодо домінування в Чорному морі, зокрема, розблоковує експорт з українських портів.
- **Загальні втрати російських військ**, за даними української сторони, на кінець березня складають вже понад [440 тисяч](#) загиблими.
- **Російська армія продовжує наносити масовані удари по українських населених пунктах, особливо намагаючись завдати шкоди енергетичній інфраструктурі.** Під ударами перебували [Київ](#), [Харків](#), [Львів](#), [Одеса](#), [Херсон](#), [Миколаїв](#), [Запоріжжя](#), [Суми](#), [Лиман](#), [Конотоп](#), [Ізюм](#), [Покровськ](#), [Курахове](#), [Кривий Ріг](#), [Мирноград](#), [Куп'янськ](#), [Вовчанськ](#), інші населені пункти, а також прикордонні населені пункти Чернігівської, Харківської, Сумської областей. В ряді населених пунктів Харківської та Донецької областей було оголошено примусову евакуацію через постійну небезпеку обстрілів. Все частіше російські засоби ураження потрапляють на територію сусідніх держав, зокрема, 24 березня ракета залетіла на територію [Польщі](#), а 28 березня було знайдено рештки вже третього дрону на території [Румунії](#).
- **Внаслідок масштабних атак на енергетичну інфраструктуру, була пошкоджена значна частина генеруючих потужностей української енергосистеми.** Через це ряд областей - Харківська, Одеська, Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Кіровоградська - перейшли до відключень енергії [за графіками](#). Значних руйнувань зазнала Запорізька гідроелектростанція, зокрема, були влучання по греблі Дніпрогес, що могло спричинити катастрофу масштабів аварії на греблі Каховської ГРЕС. На деяких ключових ТЕС, зокрема, Зміївській, Бурштинській та Ладизинській, пошкоджено [всі енергоблоки](#), їх відновлення забере багато часу. Український уряд очікує [проблеми](#) з електроенергією впродовж літа, особливо враховуючи, що атаки продовжуються майже щодня.
- **Триває мобілізаційна кампанія в Україні.** Головнокомандувач ЗСУ О.Сирський в [інтерв'ю](#) заявив, що кількість мобілізованих буде меншою, ніж 500 тисяч осіб - цифра, яка озвучувалася попередньо. Разом із тим, прийнято закони про [демобілізацію](#) солдатів строкової служби, а також про повторний медогляд категорії "обмежено придатних" до служби, що може сприяти поліпшенню ситуації з мобілізацією в майбутньому, посиливши прозорість процесу.
- **Триває процес обміну тілами загиблих.** 15 березня до України [повернулися](#) тіла 100 загиблих. 29 березня до України було [повернуто](#) тіла ще 121 загиблого військового.

ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР

- **За офіційною інформацією ювенальних прокурорів з початку вторгнення [більше ніж 1810 дітей постраждало](#) в Україні внаслідок повномасштабної збройної агресії рф. Станом на ранок 30 березня 2024 року 537 дітей загинули та понад 1273 отримали поранення різного ступеня тяжкості. Найбільше постраждало дітей у таких областях: Донецькій - 524, Харківській - 343, Херсонській - 149, Київській - 130, Дніпропетровській - 125, Миколаївській - 103, Запорізькій - 100. [Зареєстровано](#) 128872 воєнних злочинів та злочинів агресії, а також 16847 злочинів проти національної безпеки. За два роки повномасштабного вторгнення кількість [людей з інвалідністю в Україні збільшилась](#) на 300 тисяч осіб.**
- **За повідомленням Національної поліції України, після деокупації Бучі на Київщині правоохоронці знайшли 422 вбитих мирних жителі.** Загалом у Бучанському районі виявили 1 190 тіл українців, однак [кількість загиблих у Бучі досі не остаточна](#) — поліція шукає зниклих безвісти. Близько тисячі цивільних, яких вбили російські окупанти, померли насильницькою смертю. 514 жителів жителів Київщини вважаються зниклими безвісти — серед них можуть бути жертви. Невпізнаними залишаються 180 тіл.
- **У період з 1 січня до 1 квітня 2024 року російські війська випустили [понад 180 повітряних цілей по Києву](#).** Серед них — гіперзвукові, крилаті та балістичні ракети, а також ударні дрони. Останнім часом росія знову націлилася на українську енергетику й спрямувала на енергетичні об'єкти велику кількість своїх повітряних атак. 22 березня російські окупанти вчинили найбільшу від початку повномасштабного вторгнення комбіновану атаку на українську енергосистему. А в ніч на 29 березня [росія завдала потужного ракетного авіаційного удару](#) по об'єктах паливно-енергетичного сектора України. Російські атаки на енергетичні об'єкти України [завдали збитків](#) щонайменше на €100 млн. Майже всі ракети, безпілотники та керовані бомби, які росія запустила по Україні від початку 2024 року, вдарили [по цивільних цілях та інфраструктурі](#) – це складає 97%. Лише 3% російських атак вразили військові цілі.
- **Екологічна трагедія Чорного моря: загибель дельфінів та азовок через воєнну активність рф.** У березні цього року вже [декілька десятків дельфінів загинули](#) у бухтах Севастополя і інших берегів тимчасово окупованого Криму, неподалік від Новоросійська та узбережжя Краснодарського краю РФ. Серед виявлених є і контужені тварини з симптомами ураження сонарами. До одеських берегів і берегів Болгарії також викинуло азовок, загиблих від війни у окупованих росіянами водах Чорного моря, яких течія прибила до берегів. І це є підтвердженням того факту, що активність ворожих субмарин і надводних човнів у тій частині Чорного моря біля Криму, Новоросійська - є головним фактором продовження загибелі рідкісних чорноморських китоподібних. Через дії ворожих гідролокаторів у Чорному морі вже загинули до 50 тисяч китоподібних.
- **російська агресія продовжує нищити історичну та культурну спадщину України.** Російські окупанти знищують екскаваторами в Маріуполі Донецької області [археологічну пам'ятку](#) – курган “Дід”, що датована V тис. до н.е. Унаслідок [російського удару по Києву](#) зруйновано частину будівлі Академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені М. Бойчука.

ЕКОНОМІЧНИЙ ВИМІР

- **Очікування бізнесу та системні економічні ризики.** За даними НБУ, відбулося [покращення](#) індексу очікувань ділової активності (ЮДА): у березні 2024 52% (у лютому – 47.5%). Зокрема по секторах: Промисловість 51% (у лютому 48.3%), Будівництво 53.5 % (у лютому 43.7%), Торівля 55.1% (у лютому 53.5%), Послуги 50.6% (у лютому 45.3%). Водночас стримуючими чинниками та ризиками для розвитку бізнесу залишаються: а) посилення обстрілів критично важливих об'єктів та [ризик повного блекауту](#), б) зменшення міжнародного фінансування, в) економічна-товарна блокада західних кордонів України.
- **Зростання кількості обстрілів критичної інфраструктури, об'єктів української енергетичної інфраструктури з боку рф.** За даними Міністерства енергетики в результаті атак були пошкоджені об'єкти енергетичної інфраструктури (об'єкти генерації та розподільчої інфраструктури) щонайменше у 8 областях - Вінницькій, Івано-Франківській, Львівській, Хмельницькій, Запорізькій, Одеській, Дніпропетровській та Харківській областях. Під час атак росіяни вивели з ладу близько 2000 МВт генерації. Україна вимушена вдаватися до імпорту електроенергії з Румунії, Словаччини, Польщі, Угорщини, Молдови, щоб система працювала стабільно. Блекауту вдалось уникнути, проте якщо такі атаки триватимуть і в майбутньому, **системна аварія цілком ймовірна.**
- **Продовження торговельно-економічної блокади західного кордону України.** Розрахункові [недонадходження митних платежів](#) через блокування польськими протестувальниками автомобільних шляхів під'їзду до пунктів пропуску на кордоні – 7,7 млрд грн".

РОСІЙСЬКІ НАРАТИВИ, ПРОПАГАНДИСТСЬКИЙ ВИМІР

- **Щодо готовності до перемовин про мир.** Наратив - перемовини щодо миру тільки на **російських умовах.** Путін [зазначає](#) в одному з програмних інтерв'ю перед т.зв. президентськими виборами, що перемовини можливі на російських умовах з врахуванням реалій та гарантіями безпеки для рф, він зазначив, що з військової точки зору рф готова до ядерної війни.
- **Наратив - т.зв. «сво» як «священна війна» “русского народа” проти Заходу, «Україна зона впливу рф, єдиний духовний простір РФ».** 27 березня відбувся Всесвітній російський народний собор РПЦ. У [Наказі XXV](#) Всесвітнього російського народного собору «Сьогодення та майбутнє Російського світу» «сво» називається «новим етапом національно-визвольної боротьби російського народу проти злочинного київського режиму і колективного Заходу». Т.зв. «сво» у [виступі](#) патріарха Кирила називається відстоюванням права рф на ідентичність, справжній суверенітет, на якій посягають країни Заходу. Після завершення СВО вся територія сучасної України має увійти до зони виняткового впливу Росії. В наказі вказується, що «з духовно-моральної точки зору спеціальна військова операція є Священною війною, в якій Росія і її народ, захищаючи єдиний духовний простір Святої Русі, виконують місію «Утримуючого», що захищає світ від натиску глобалізму і перемоги Заходу, що впав у сатанізм». Пропагуються родинні цінності, розвиток рф як окремої цивілізації. Заступним глави Собору є російський бізнесмен косянтин малофеев, якій [виступав 24 березня](#) в

російських медіа про застосування ядерної зброї з боку рф в Україні, щоб «завершити війну», дати українському населенню 48 годин на евакуацію з України.

- **Вибори. Наратив - «Вибори на історичних землях рф «нових територіях відбулися».** В офіційних пропагандистських медіа згадувалися президентські вибори 17 березня на «історичних» землях рф, в «нових регіонах» на окупованій частині України, путін [заявив](#) про «[сміливість](#)» виборчих комісій в українських областях, [вказується](#), що Захід не може не визнати путіна легітимним президентом попри проведення виборів на тимчасово окупованих українських територіях.
- **Теракт в Крокус ситі, звинувачення української влади.** Російська сторона постійно вказує про т.зв. «український слід» в організації теракту в московському концертному залі «Крокус ситі». 25 березня про причетність «нацистського кийвського режиму» до теракту в Крокус-ситі [заявив](#) путін. Про це постійно говорять Секретар Ради безпеки Микола [Патрушев](#), про причетність «заходу» та України [говорить](#) Директор ФСБ Олександр Бортніков. Інформація у вилучених у підозрюваних у теракті в Crocus City Hall технічних пристроях підтверджує їхній зв'язок з українською стороною, [заявили](#) у Слідчому комітеті рф (СКР) 28 березня.
- **Обстріли енергетичної інфраструктури. «Стратегічне руйнування української оборони». «Удари відплати».** Російська сторона постійно [інформує](#) в пропагандистських заявах про обстріли української енергетичної, газової інфраструктури, знищення складів з боєприпасами, руйнування західної техніки. Йдеться про постійний обстріл т.зв. «[високоточною](#)» зброєю т.зв. військових об'єктів в Україні – 57 ракетних ударів з 23 по 30 березня. При цьому в офіційних заявах не надається інформація про руйнування цивільної інфраструктури в результаті обстрілів людські жертви. У російському інформаційному просторі подається інформації про воєнні успіхи зс рф, зокрема на [авдіївському](#) напрямі. В російському інформаційному просторі з боку силових російських структур також йдеться про «[удари відплати](#)» по українській території з 16 по 22 березня у «відповідь на обстріли нашої території, спроби прориву та захоплення російських прикордонних населених пунктів». При чому захоплення населених пунктів рф з боку Російського добровольчого корпусу в коментарях російського міноборони не [вказується](#).
- **Обстріли Белгорода, Російський добровольчий корпус. Наратив - Росія каратиме зрадників без терміну давності, де б вони не знаходилися, ситуація під контролем.** В пропагандистських ресурсах постійно поширюються заяви про контроль ситуації в Белгородській області ([Шойгу](#)). Путін [заявив](#), що росія каратиме зрадників без терміну давності, де б вони не знаходилися, порівнюючи Російський добровольчий корпус (РДК) з армією генерала Власова під час II Світової війни. Поширюються масові наративи про участь в РДК польських військових, найманців різних країн. Військові дії в Белгородській області пояснюються з боку російських [пропагандистських](#) джерел спробою зірвати російські президентські вибори.
- **Наративи щодо дискредитації українського політичного керівництва з боку рф.** Постійно поширюються наративи щодо нелегітимності влади Зеленського, відсутності президентських виборів, вказується на втрату Зеленським підтримки серед народних депутатів та остаточне оформлення «[авторитарного режиму](#)» в Україні. Лунають постійні та масові [звинувачення](#) щодо причетності українського політичного керівництва до терористичної атаки в Крокус-ситі.